

11.3.2024

Kaupunginhallitus 11.3.2024 § 65, lausunto

Vastaanottaja: Itä-Suomen hallinto-oikeus
PL 1744
70101 Kuopio
ita-suomi.hao@oikeus.fi

Asia: Lausunto kouluverkkoselvitystä koskevaan asiaan
177/03.04.04.04.10/2024

Lausuman antaja: Kiteen kaupunki,
Kiteen kaupunginhallitus
Kiteentie 25
82500 Kitee
puh. 040 105 1000
kitee@kitee.fi

Valittajat: Emmi Pennanen
Matti Ahtiainen
Lea Pennanen
Riikka Turunen
Tomi Meriläinen
Mikko Pöllänen
Marja Malinen
Mirka Palviainen
Hanna Hämäläinen
Jani Hämäläinen
Pro Kesälahti ry

c/o yhdysenkilö Emmi Pennanen
[REDACTED]

Vastaus:

Ensisijaisesti Kiteen kaupunki katsoo, että Emmi Pennanen ja muiden valittajien (myöhemmin valittajat) valituksessa ei ole sellaista perustetta, joka hallinto-oikeuden tulisi tutkia. Hallinto-oikeuden tulisi jättää asia tutkimatta ilmeisen perusteettomana.

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

Toissijaisesti Kiteen kaupunki kiistää valittajien vaatimukset kokonaisuudessaan ja vaatii, että valitus hylätään. Valituksen kohteena oleva Kiteen kaupunginvaltuuston päätös on noudattanut laillisuusperiaatteita. Kiteen kaupunginhallitus toteaa, että kunnallisvalitus voidaan tehdä vain laillisuusperusteella eikä hallinto-oikeuden toimivaltaan kuulu tutkia kunnan päätöksiä tarkoituksenmukaisuutta. Tältä osin kunnallisvalituksessa esitetyt mahdolliset tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat tulee jättää kokonaan huomiotta.

Lisäksi Kiteen kaupunki katsoo, että kuntalain (410/2015) 143 §:n mukainen päätöksen täytäntöönpanon kieltäminen ei ole tarkoituksenmukaista tässä asiassa edellä mainituilla perusteilla. Valituksen alaisen päätöksen täytäntöönpano vaatii Kiteen kaupungilta merkittäviä toimenpiteitä, eikä niiden lykkääminen ole mahdollista ilman, että siitä aiheutuisi kaupungille kohtuutonta haittaa ja viivästystä.

Selostus asiasta:

Valittajat ovat tehneet kuntalain 135 §:n mukaisen kunnallisvalituksen Kiteen kaupunginvaltuuston päätöksestä 18.12.2023 § 51 koskien Kiteen kaupungin kouluverkko selvitystä. Valittajat vaativat kyseisen päätöksen kohdan 1 kumoamista ja asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi ja käsiteltäväksi kaupungin toimielimiin. Lisäksi valittajat vaativat päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä kuntalain 143 § mukaisesti. Valittajat pitävät tehtyä päätöstä ja päätöksen valmistelua useilta osin lainvastaisena ja hyvän hallintotavan vastaisena.

Perusteet:**Ensisijainen vaatimus**

Valittajien valitus on ilmeisen perusteeton ja se tulisi jättää tutkimatta. Kuntalain 135 §:n 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Mikään näistä kohdista ei täyty tässä kyseisessä valituksen kohteena olevassa asiassa. Valituksen alainen päätös on käsitelty oikeassa järjestyksessä, toimivaltaisessa viranomaisessa lakia ja hyvää hallintotapaa noudattaen.

Valittajien väite kaupunginvaltuuston päätöksen lainvastaisuudesta tai osallistujien esteellisyydestä on ilmeisen perusteeton, eikä siten tällainen väite luo valitusoikeutta.

Toissijainen vaatimus

Mikäli hallinto-oikeus päättää tutkia valituksen, Kiteen kaupunki vaatii, että valittajien vaatimus tulee hylätä. Kuten aiemmin on todettu, Kiteen kaupunginvaltuuston päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, kaupunginvaltuusto ei ole ylittänyt toimivaltaansa päätöstä tehdessä ja lakia on noudatettu valmistelun ja päätöksenteon kaikissa vaiheissa.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kiteen kaupunginvaltuusto on kutsuttu koolle 18.12.2023 kuntalain 94 § 4 momentin ja Kiteen kaupungin vuoden 2023 hallintosäännön 9 luvun 11 §:n mukaisesti. Kokouskutsu on julkaistu kaupungin kotisivuilla, julkisten kuulutusten ilmoitustaululla sekä Koti-Karjala -lehdessä keskiviikkona 13.12.2023 ja Puruvesi-lehdessä torstaina 14.12.2023. Lisäksi kokouskutsu kaupunginvaltuuston kokoukseen on lähetetty sähköisesti kullekin valtuutetulle kuntalain 94 § 4 mom. ja Kiteen kaupungin hallintosäännön 9. luvun 11 §:n mukaan määrättyssä ajassa. Esityslista on julkaistu 13.12.2023 ja lähetetty samalla valtuutetuille ja varavaltuutetuille sähköpostitse, lisäksi kaikki

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

halukkaat valtuutetut ovat saaneet hakea esityslistan ja sen liitteet ja oheismateriaalit kaupungintalon asiointipisteestä paperisessa muodossa ennen kokousta. Kaupunginvaltuusto on todennut kokouksessa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi sekä päätösvaltaiseksi kuntalain 103 §:n mukaisesti saapuvilla olevien 35 valtuutetun läsnä ollessa. Kiteen kaupunginhallitus on kokouksessaan 15.1.2024 § 6 kuntalain 96 §:n mukaisesti todennut yksimielisesti, että kaupunginvaltuusto on 18.12.2023 pidetyssä kokouksessa tehnyt päätökset lainmukaisesti ja oikeassa järjestyksessä toimivaltansa rajoissa.

Valittajat nostavat esille valituksessaan, että kaupunginvaltuuston 18.12.2023 kokouksessa § 51 aikana kokoustaun jälkeen ei pidetty nimenhuutoa ja siten kokouksen laillisuus on kyseenalaistettu. Kuntalaissa ei ole erikseen tarkennettu, miten valtuuston jäsenten läsnäolo tai nimenhuuto tulisi suorittaa. Kiteen kaupungin hallintosäännön 9 luvun 20 §:n mukaan ”puheenjohtaja voi toimittaa kokouksen kestäessä tai kokoustaun päätyttyä uuden nimenhuudon, jos se läsnä olevien toteamiseksi on tarpeen”. Tätä ei ole kuitenkaan pidetty tarpeellisena, sillä valtuuston pienen koon vuoksi kaikki läsnäolijat kokouksessa on voinut havaita, ja mikäli joku valtuutetuista olisi poistunut kokouksesta, olisi se havaittu välittömästi. Lisäksi kokouksen aikana mm. kaikissa äänestystilanteissa kaikki valtuutetut ovat olleet läsnä, minkä voi tarkistaa kokouksen pöytäkirjan liitteinä olevista äänestyspöytäkirjoista.

Valittajat ovat valituksessaan myös vedonneet kuuluvuusongelmiin etäyhteyksin osallistuville. Kuntalain 99 §:n mukaan sähköinen kokous voidaan pitää sellaista videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa käyttäen, että kokoukseen osallistujat on mahdollista todentaa luotettavasti, kokouksen puheenjohtaja voi johtaa kokousta sekä kokoukseen osallistuva voi seurata kokouksen kulkua ja osallistua asioiden käsittelyyn. Kiteen kaupungin hallintosäännön 9 luvun 10 §:n mukaan valtuusto voi pitää kokouksen myös sähköisenä. Kokouksen pöytäkirjaan kirjatut kuuluvuusongelmat ovat alkaneet kokouksessa vasta valituksen kohteena olevan kouluverkkoselvityksen

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

päätöksenteon jälkeen eli seuraavan pykälän § 52 aikana. Siten ne eivät ole vaikuttaneet miltään osin kyseessä olevan päätöksen käsittelyyn tai sen oikeellisuuteen ja laillisuuteen. Lisäksi valituksen alaisen kouluverkkoselvityspykälän eli § 51 aikana yksikään valtuutetuista ei kokouksen aikana ilmoittanut ongelmista kuuluvuuden suhteen ja siten valtuutetut ovat voineet seurata kokouksen kulkua ongelmitta ja osallistua asioiden käsittelyyn.

Selvitys valmistelun ja päätöksenteon esteellisyyksistä

Valittajat ovat vaatineet selvitystä asian valmisteluun ja päätöksentekoon osallistuneiden esteellisyydestä. Kuntalain 97 §:n mukaan valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee häntä tai hänen läheistään henkilökohtaisesti. Hallintolain 28 §:n esteellisyysperusteet ovat tiukempia kuin kuntalain 97 §:n valtuutettua ja valtuuston kokousta koskevat esteellisyysperusteet. Kuntalain mukaan esteellisyyden syntyminen asiassa edellyttää, että asialla on tai voi olla välittömiä vaikutuksia henkilökohtaisesti juuri valtuutettuun tai hänen läheiseensä. Kunnan henkilöstöön kuuluva tai hänen perhepiiriinsä kuuluva läheinen voi olla esteellinen, kun asiassa on kysymys tietyille henkilöstöryhmälle myönnettävästä edusta tai tiettyyn henkilöstöryhmään kohdistuvista säästötoimista, kun hän itse kuuluu tuohon ryhmään. Jos päätös koskee koko kunnan henkilöstöä, esteellisyyttä ei ole oikeuskäytännössä katsottu syntyvän.

Hallituksen esityksessä (268/2014) todetaan, että kunnanvaltuutetun valtuustonkokouksia koskeva esteellisyys on muita esteellisyyssäätelyjä lievempää. Tällöin valtuutetun ei voida katsoa olevan esteellinen päätöksenteossa esimerkiksi silloin, jos kaupunginvaltuutetun lapsi olisi päätöksenteon kohteena olevassa koulussa. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä koskien koulujen lakkauttamispäätöksiä esteellisyyttä ei ole katsottu syntyvän, vaikka asialla on ollut välittömiäkin vaikutuksia valtuutetun

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

asemaan. Korkein hallinto-oikeus on vetänyt päätöksillään rajaa edustukselliseen demokratiaan kuuluvan vaikutusmahdollisuuden ja henkilökohtaisen edun välille.

Korkein hallinto-oikeus on katsonut päätöksissään, että valtuutettu ei ole esteellinen päättämään koulun lakkauttamisesta sillä perusteella, että hänelle kunnan opettajana voi olla merkitystä sillä, lakkautetaanko joku kunnan koulu ja mikä kunnan kouluista lakkautetaan (KHO 12.4.2001 T 867). Kiteen kaupunginhallitus lisäksi katsoo, että Kiteen kouluverkkopäätöksen osalta vaikutukset henkilöstöön ovat vähäiset, koska päätöksen perusteella ketään ei irtisanota, vaan vakinainen henkilöstö siirretään toiseen kouluun tai yksikköön yksittäisen koulun toiminnan lakatessa. Kaikki perusopetuksen virat ovat Kiteen kaupungin virkoja. Tällöin ei ole myöskään kyse välittömistä vaikutuksista henkilökohtaisesti juuri yksittäiseen valtuutettuun tai hänen läheiseensä, mikä voisi muodostaa esteellisyyden asian käsittelylle.

Lähtökohtana esteelisyssäntelyssä on henkilön oma vastuu esteellisyydestään. Esteellisyyden ilmoittaminen, arviointi ja ratkaisu kuuluvat ensisijaisesti asianomaiselle henkilölle itselleen (hallintolaki 29.2 § ja kuntalaki 97.5 §). Kiteen kaupungille ei ole tullut ilmoituksia esteellisyydestä. Yllä mainittujen perustelujen vuoksi asian valmistelussa ja päätöksenteossa on siten noudatettu esteettömyysvaatimusta, eikä asian käsittelyn puolueettomuus ole vaarantunut.

Selvitys asian valmistelun riittävydestä

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnanhallituksen on valmisteltava valtuustossa käsiteltävät asiat. Valtuuston toimivaltaan on kuulunut päättää Kiteen kaupungin kouluverkkoselvitystä koskeva asia, koska Kiteen kaupungin kouluverkkopäätöksen valmistelua on ohjannut Kiteen kaupunginvaltuuston aiempi päätös asiasta 7.4.2021 § 13. Kyseisen päätöksen ensimmäisessä kohdassa valtuusto hyväksyi pykälän taustalla olleen kouluverkkoselvityksen. Pykälän toisessa kohdassa kaupunginvaltuusto määritteli Kiteen kaupungin tulevia

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

kouluverkkolinjauksia siten, että tehty kouluverkkoselvitys ohjaa sivistystoimen henkilöstö- ja tilasuunnittelua vuosina 2021-2030, ja että Kesälahden yläkoulun (osa Kesälahden yhtenäiskoulua) toiminta lakkaa lukuvuoden 2023-2024 päätteeksi, mikäli koulun oppilasmäärä ei nouse vähintään 45 oppilaaseen. Päätöksen kolmannessa kohdassa kaupunginvaltuusto pidätti itselleen oikeuden päättää kouluverkkoselvityksessä esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisesta vuosittain talousarvioprosessien yhteydessä. Valtuuston päätös oli yksimielinen.

Yllä mainitun valtuuston 7.4.2021 § 13 päätöksen perusteella sivistys- ja vapaa-aikalautakunta päätti 15.8.2023 § 80 aloittaa valtuuston päätöksen mukaisen varsinaisen kouluverkkopäätösten valmistelun. Valtuuston aiempi päätös ohjasi tarkastelemaan kaupungin kouluverkkoa vuoden 2024 talousarvioprosessin yhteydessä. Päätöksessään 23.10.2023 § 265 kaupunginhallitus merkitsi tiedokseen, että talousarvioraamin toteutuminen edellytti sivistys- ja vapaa-aikalautakunnalta esitystä palveluverkon muuttamiseksi sekä tekniseltä lautakunnalta esitystä toimitilojen käytön tehostamisesta. Samassa pykälässä kaupunginhallitus päätti koko kaupungin ja toimialojen talousarvioraamista. Kaupunginhallituksen päätös oli yksimielinen.

Asiaa on valmisteltu ja käsitelty kaupunginhallituksen lisäksi sivistys- ja vapaa-aikalautakunnassa. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta on omalta osaltaan ennen kaupunginhallituksen suorittamaa valmistelua valmistellut kouluverkkoselvitystä useita kertoja, kuten päätöksien historiatiedoista ilmenee.

Kuntalaissa ei ole säännöksiä siitä, miten kaupunginhallituksen on valmisteltava valtuustossa käsiteltävät asiat. Valmistelun laajuus, samoin kuin se, mitä selvityksiä kaupunginhallitus harkitsee tarpeelliseksi liittää valtuustolle toimitettavaan aineistoon, riippuu asian laadusta ja sen merkittävydestä kaupungin kannalta. Kaupunginhallituksella on siten harkintavaltaa suorittamansa valmistelun suhteen. Jotta kaupunginhallituksen suorittama

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

valmistelu voitaisiin katsoa lainvastaiseksi, tulisi valtuustolle annettujen tietojen olla olennaisesti puutteellisia tai tarkoituksellisesti harhaanjohtavia.

Kaikki kouluverkkoselvityksen valmistelussa käytetyt tiedot perustuvat pääosin kaikkien vapaasti saatavilla oleviin tietoihin. Vuoden 2023 kouluverkkoselvityksen valmistelussa on hyödynnetty Opetushallituksen ja Opetus- ja kulttuuriministeriön tilastoja muun muassa opetuksen kustannusten osalta. Kuntatalouden tiedot on kerätty Kiteen kaupungin omista järjestelmistä. Valtionosuuksien osalta tietolähteinä on käytetty Kuntaliiton ja Valtiovarainministeriön ennakkollisia laskelmia. Perusopetuksen kuntien välistä vertailutietoa on kerätty Vertikal Oy:n tuottamista tilastoista. Nämä tilastot on kerätty Opetushallituksen sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön tilastopalveluista. Väestötiedot on varmistettu väestörekisterin tietokannoista ja tilastokeskuksen avoimista tilastoista. Oppilasmäärätiedot perustuvat perusopetuksessa käytössä olevaan Visma Oy:n toimittamaan Primus-järjestelmään. Kiinteistöjä koskevat tiedot on toimittanut Kiteen kaupungin tekninen toimi.

Asian valmistelussa on kiinnitetty huomiota mm. Kiteen kaupungin koulujen oppilasmäärän ja koulukohtaisten oppilasmäärien tulevaan kehitykseen, koulujen opetusryhmäkokoihin ja tilojen kustannuksiin sekä kouluverkkosuunnitelmassa muutoksista aiheutuviin kustannuksiin ja arvioituihin menosäästöihin. Valmistelussa on lisäksi myös arvioitu muutoksia koulukuljetusten kustannuksissa. Kiteen kaupunginhallitus katsoo, että päätöksen valmistelussa on kattavasti huomioitu asiaan vaikuttavat tiedot ja keskeiset taloudelliset seikat.

Kouluverkkoselvityksen valmistelussa on kuultu useita eri tahoja. Avoimet yleisökuulemiset järjestettiin 19.9.2023 Kesälahden koulun ruokalassa ja 20.9.2023 Kiteellä kulttuurikeskus Ilmarisen ravintolasalissa. Molemmista kuulemisista ilmoitettiin Koti-Karjala -lehdessä 6.9.2023 ja Puruvesi lehdessä 7.9.2023, Kiteen kaupungin nettisivujen uutisissa sekä erillisessä Wilman kautta

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

huoltajille lähetetyssä tiedotteessa 6.9.2023. Kaikilla halukkailla on myös ollut mahdollisuus toimittaa lausunto kouluverkosta suoraan sähköpostilla Kiteen kaupungin kirjaamoon. Tästä mahdollisuudesta on ilmoitettu kuulemiskutsuissa.

Kouluverkkoselvityksen valmistelun yhteydessä tehtiin myös lapsivaikutusten arviointi. Kaikilta Kiteen perusopetuksen oppilaskunnilta pyydettiin lausunto mahdollisista kouluverkkomuutoksista. Oppilaskunnat pystyivät myös varaamaan sivistysjohtajan kokoukseensa keskustelemaan mahdollisista kouluverkkomuutoksista ennen lausuntojen antamista. Kiteen kaupungin sivistysjohtaja vieraili Arppen koulun vuosiluokkien 7-9 oppilaskunnan hallituksen kokouksessa 25.9.2023, Arppen koulun vuosiluokkien 1-6 oppilaskunnan hallituksen kokouksessa 28.9.2023 ja Hutsin koulun vuosiluokkien 1-6 oppilaskunnan hallituksen kokouksessa 27.9.2023.

Kiteen sivistys- ja vapaa-aikalautakunnassa kouluverkkoselvitys oli esillä joko epävirallisesti iltakoulussa tai virallisesti esiteltävänä asiana 28.2.2023, 15.8.2023, 3.10.2023 ja 21.11.2023. Kiteen kaupunginhallitus on vastaavasti käsitellyt kouluverkkoselvitystä iltakouluissa ja kokouksissa 24.4.2023 ja 23.10.2023 ja 11.12.2023. Kiteen kaupunginvaltuusto on puolestaan käsitellyt kouluverkkoa iltakouluissa 15.6.2023 ja 30.10.2023 ja kokouksessa 18.12.2023. Valtuutetuille pidetyssä iltakoulussa 30.10.2023 ja lisäksi valtuuston kokouksessa 18.12.2023 on valtuustolle esitetty diaesitys, jossa on kerrottu tietoja päätöksen tueksi, sisältäen mm. oppilasennusteita, tilajärjestelyitä ja kouluverkkoselvityksen tavoiteltavia säästöjä.

Kiteen sivistys- ja vapaa-aikalautakunta kuuli ennen 3.10.2023 pidettyä kokousta kesälahtelaisista opettajista ja huoltajista koostunutta delegaatiota mahdollisista muista tavoista järjestää Kesälahden koulun vuosiluokkien 7-9 opetus. Etäopetuksen osalta perusopetusta ohjaava ministeriö eli opetus- ja kulttuuriministeriö lähtee siitä, että perusopetus on lähiopetusta, eikä ole toteutettavissa puhtaana etäopetuksena. Eri etäopetusmallit vaativat saman

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

määrän henkilöstöä kuin lähiopetuskin. Hybridiopetus ei myöskään takaa samaa opetuksen laatua kuin lähiopetus. Perusopetukseen kuuluu myös kasvatus. Toisessa lautakunnalle esitetystä mallissa Kesälahden koulun vuosiluokkien 7-9 oppilaat olisivat käyneet koulua 1-3 päivää Kesälahdella ja loput viikosta Arppen koululla. Tämä malli, kaikkine variaatioineen, tarkoittaisi koko kaupungin perusopetuksen pidettävien oppituntien määrän kasvua ja lisäisi sitä kautta perusopetuksen kustannuksia. Tällä mallilla perusopetus ei kestäisi sille annetuissa taloudellisissa raameissa. Lisäksi tämä malli olisi Kiteen kaupunginvaltuuston 7.4.2021 § 13 vastainen.

Kouluverkkoselvityksen valmistelumateriaali on ollut sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan, kaupunginhallituksen ja valtuuston käytettävissä. Diaesitys kouluverkkoselvityksen tarpeista 2021, diaesitys kouluverkkoselvityksestä 2023 ja lapsivaikutusten arviointi 2023 on julkaistu kaupungin verkkosivuilla sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksen 21.11.2023 sekä kaupunginhallituksen kokouksen 11.12.2023 ja kaupunginvaltuuston kokouksen 18.12.2023 esityslistojen liitteinä. Kokousten esityslistat ja pöytäkirjat liitteineen ovat nähtävillä kaupungin verkkosivuilla. Kaupungille toimitetut lausunnot ja muu valmistelumateriaali ovat olleet luottamushenkilöiden käytettävissä ja luettavissa lautakunnan, hallituksen ja valtuuston kokousten oheismateriaalina ennen päätöksen tekemistä.

Valtuuston toimivaltaan kuuluu viime kädessä sen arvioiminen, onko valmistelu ollut riittävää ja onko sille toimitettu asian ratkaisemiseksi tarpeellinen aineisto. Mikäli valtuusto katsoo, ettei sille ole toimitettu asian ratkaisemiseksi tarvittavia selvityksiä, valtuusto voi palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi tai lykätä asian käsittelyä myöhemmäksi jättämällä asian pöydälle. Valtuutetuilla on ollut kouluverkkoselvityksen käsiteltäessä tieto kaikesta valmisteluaineistosta sekä tieto laadituista kustannuslaskelmista. Kiteen kaupunginvaltuuston kokouksessa 18.12.2023 § 51 keskustelun päätteeksi Kokoomuksen valtuustoryhmä teki muutosesityksen kouluverkkoselvityksen

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

palauttamisesta uudelleen valmisteluun. Kokoomuksen valtuustoryhmän esitys hävisi äänestyksen 33-2. Tämän äänestystuloksen perusteella valtuusto on pitänyt sille toimitettuja selvityksiä riittävinä päätöksen tekemiseksi ja hyväksynyt valmistelun laajuuden ja riittävyden. Valtuuston päätös ei siten ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä sen perusteella, että asian valmistelu olisi ollut puutteellista tai että valtuutetuille ei ole toimitettu kaikkia päätöksentekoon liittyviä selvityksiä ja tarpeellisia tietoja.

Selvitys koulumatkojen ja koulukuljetusten osalta

Koulukuljetussopimukset laaditaan yleensä noin 3-4 vuoden sopimuskausiksi. Sopimukset saattavat sisältää optiovuosia. Koulukuljetusten osalta Kiteen kaupungin sivistystoimen toimintaa ohjaa perusopetuslaki (628/1998) sekä Kiteen sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan kesäkuussa 2022 hyväksymät koulukuljetusperiaatteet. Voimassa oleva Kiteen kaupungin koulukuljetusten sopimuskausi päättyy lukuvuoden 2023-2024 lopussa. Sopimus olisi mahdollistanut yhden optiovuoden ja vielä yhden optiovuoden sen jälkeen. Voimassa olevan sopimuksen osalta liikennöitsijöille ilmoitettiin, että optiovuosia ei käytetä, koska Kiteen kaupunginvaltuuston kouluverkkopäätöksen 18.12.2023 § 51 pohjalta koulukuljetukset on suunniteltava uudestaan.

Kouluverkkoselvityksessä esitetyt koulukuljetusten kustannusarviot perustuvat voimassa oleviin sopimuksiin ja laajuustiedot käytettävissä oleviin oppilastietoihin. Tämä on myös ilmoitettu aina tietoja esitettäessä. Koulukuljetusten kilpailutusprosessi on pitkä ja sisältää monia liikesalaisuudeksi luokiteltavia tietoja, kuten liikennöitsijöiden tulevat tarjoushinnat. Lopullisen hinnan määrittelevät aina tarjoajat, eli liikennöitsijät. Kustannuksiin vaikuttavia seikkoja ovat muun muassa polttoaineen hinta, palkkakustannukset ja kullakin koulukuljetusreitillä tilaajan toimesta vaadittava kalusto. Koulukuljetusten hinnoilla, kalustolla ja reiteillä liian aikainen spekuloiminen ei tuo kilpailutuksesta parasta mahdollista tulosta Kiteen kaupungin kannalta.

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

Kuljetuskustannusten suuruus tulevaisuudessa on aina arvio ja se, onko tehdyllä päätöksellä todellisuudessa saatavissa esimerkiksi tavoitellun suuruisia säästöjä, koskee päätöksen tarkoituksenmukaisuutta eikä hallinto-oikeuden toimivaltaan kuulu tutkia kunnan päätöksien tarkoituksenmukaisuutta.

Koulukuljetusten reitit muuttuvat lukuvuosittain koulukuljetuksiin oikeutettujen lasten ja nuorten kasvaessa koulukuljetusoikeuden ulkopuolelle ja uusien tullessa sen piiriin. Tämä normaali vuosittainen vaihtelu aiheuttaa myös muutoksia koulukuljetusten ajettaviin kilometreihin pohjautuviin hintoihin. Kiteen vallitseva koulukuljetusreitistö on erittäin kattava ja vuosittaiset muutokset kilometreissä ovat marginaalisia. Koulukuljetusreittejä laadittaessa kaikki Kiteen perusopetuksen koulukuljetuksiin oikeutetut oppilaat ovat tasavertaisessa asemassa. Kaikki koulukuljetukset laaditaan perusopetuslain ja Kiteen koulukuljetusperiaatteiden mukaan. Koulukuljetukset ja niiden pituus nousivat esille kouluverkkoselvityksessä tehdyssä lapsivaikutusten arvioinnissa. Lasten, nuorten ja huoltajien huoli pitkistä koulukuljetuksista huomioidaan uudessa koulukuljetuskilpailutuksessa.

Perusopetuslain säännökset jättävät kunnan viranomaiselle harkintavaltaa opetuksen järjestämispaikkojen suhteen. Kunnalla ei siten ole lakiin perustuvaa velvollisuutta järjestää perusopetusta tietyllä etäisyydellä oppilaiden kotoa. Kouluverkkopäätös ei siten ole valittajien esittämällä tavalla perusopetuslain vastainen. Opetuksen järjestäjänä toimivan kaupungin harkinnasta riippuu, ylläpitääkö se esimerkiksi tiheää kouluverkkoa perusopetuksen antamiseksi vai järjestääkö se opetuksen antamisen tapahtuvaksi harvemmissä toimintayksiköissä koulukuljetusjärjestelyjen avulla. Koulujen sijainnin sekä kouluverkkoselvityksen perusteella koulukuljetukset on mahdollista Kiteen kaupungin alueella järjestää perusopetuslain salliman oppilaan päivittäisen koulumatkan enimmäiskeston puitteissa.

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

Selvitys lapsen edun huomioimisesta ja lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamisesta

Laissa ei ole säädetty, että kouluverkkoa koskevien ratkaisujen valmistelun yhteydessä tulisi tehdä erillinen selvitys asian ratkaisun vaikutuksista lapseen. Lapsivaikutusten arviointi perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, erityisesti lapsen edun ensisijaisuuteen, sekä lapsen oikeuteen osallistua ja vaikuttaa. Lapsivaikutusten arvioinnissa on kyse erilaisten päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä tehtävästä lapseen kohdistuvien vaikutusten ennakkoinnista ja arvioinnista. Tässä arvioinnissa pohditaan miten lapsen oikeudet toteutuvat ja millaisia hyötyjä tai haittoja lapseen kohdistuvilla päätöksillä ja toiminnalla aiheutetaan.

Kiteen kaupungin vuoden 2023 kouluverkkoselvityksen yhteydessä suoritettiin lapsivaikutusten arviointi syksyllä 2023. Arvioinnin pohjaksi teetettiin rajatulle joukolle lapsia ja nuoria kysely, joka koski heidän henkilökohtaisia näkemyksiään mahdollisesta kouluverkkomuutoksesta. Lisäksi eri koulujen oppilaskunnilta pyydettiin lausuntoja oppilaskuntien hallitusten kautta. Lapsivaikutusten arviointiin liittyviä lausuntoja pyydettiin myös Siun Soten koulu- ja opiskeluterveydenhuollolta, Siun Soten lapsiperhepalveluilta, Kiteen Mannerheimin lastensuojeluliiton jaostolta, Puhoksen kehittämissyhistykseltä, Pro Kesälahdelta, Kesälahden koulun vanhempainyhdistykseltä, Kiteen kaupungin varhaiskasvatukselta ja Kiteen kaupungin tekniseltä toimelta. Lausuntopyynnössä pyydettiin arvioimaan mahdollisia kouluverkkomuutosten vaikutuksia lasten- ja nuorten elämään. Lapsivaikutusten arviointiin liitettiin tiedoksi myös kevään 2023 kouluterveyskyselyn tuloksia. Tuloksista saa hyvän kuvan lasten ja nuorten tilanteesta, sillä kouluterveyskysely on lasten- ja nuorten itsensä täyttämä. Lapsivaikutusten arvioinnissa lasten- ja nuorten huolina nousivat esille koulumatkan pidentyminen matkallisesti ja ajallisesti, kaverisuhteet ja vapaa-ajan harrastustoiminta. Kaikki nämä huolenaiheet

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

huomioidaan koulukuljetusten kilpailutuksessa ja uuden lukuvuoden suunnittelussa.

Selvitys yhdenvertaisuuslain noudattamisesta

Kiteen kaupunginvaltuuston kouluverkkopäätöksessä 18.12.2023 § 51 toteutuu lasten yhdenvertaisuus. Kouluverkkopäätöksen valmistelussa on erityisesti painotettu lasten ja nuorten ikäkausia ja kehitystä ja kouluverkkovalmistelussa on otettu huomioon kokonaisuus koko kaupungin lasten kannalta. Vuosiluokkien 1-6 opetus säilytetään lähes ennallaan. Näiden vuosiluokkien osalta koulumatka ei pitene ja he säilyttävät suurelta osin oman lähikoulunsa. Kiteen keskustan alueella vuosiluokkien opetusta jaetaan eri ikäluokkien osalta Hutsin ja Arppen koulujen osalta. Koulujen oppilaaksiottoalue on ollut sama jo ennen kouluverkkopäätöksessä päätettyä Hutsin koulun lakkaamista. Hutsin koulun ja Arppen koulun toimintojen yhdistyminen tehdään vaiheittain niin, että oppilaat eivät joudu siirtymään moneen kertaan tarpeettomasti rakennuksesta toiseen. Kouluverkkopäätöksen jälkeen kaikissa perusopetuksen vuosiluokkien 1-2 tarjoavien yksiköiden yhteydessä toimii myös esiopetus. Tämä mahdollistaa joustavan esi- ja alkuopetuksen Kiteen varhaiskasvatuksen esiopetuksessa ja perusopetuksen vuosiluokilla 1-2. Perusopetuksen osalta herkimmissä kehitysvaiheissa olevat vuosiluokkien 1-6 oppilaat, heidän opetuksensa ja oppimisen tukensa säilytetään Kiteen kaupunginvaltuuston päätöksessä mahdollisimman paljon ennallaan.

Kesälahden koulun vuosiluokkien 7-9 siirtäminen Arppen koulun yhteyteen tarjoaa Kiteen kaupungin kaikille kunkin ikäluokan oppilaille samat mahdollisuudet. Ryhmäkoot ovat yhdenvertaiset koko ikäluokan osalta koko kaupungissa. Valinnaisainetarjontaa ei rajoita enää Kesälahden yksikön pieni oppilasmäärä ja kaikissa oppiaineissa pystytään tarjoamaan kelpoisuusvaatimukset täyttävän opettajan opetusta. Nykyisessä tilanteessa Kesälahden koulun vuosiluokkien opetus on jouduttu toteuttamaan osittain

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

kelpoisuusvaatimuksiltaan epäpätevien opettajien voimin. Arppen koulun vuosiluokkien 7-9 käytössä olevat tilat on otettu käyttöön 2015 ja edustavat terveellisyydeltään, turvallisuudeltaan ja toiminnallisuudeltaan vallitsevia normeja.

Kiteen koulukuljetukset järjestetään huomioiden kaikki Kiteen perusopetuksessa koulukuljetusoikeuden parissa olevat tasavertaisesti.

Valmistavaa opetusta järjestetään ryhmämuotoisena Kiteellä Arppen koululla ja Kesälahden koululla. Lapset ja nuoret saavat valmistavaa opetusta 900 tai 1000 tuntia eli noin lukuvuoden verran, ikäkaudesta riippuen. Valmistavasta opetuksesta siirrytään perusopetukseen, kun lapsen tai nuoren koulunkäyntiin ja suomen kielen osaamiseen liittyvät taidot ovat sillä tasolla, että siirtyminen on mahdollista. Perusopetuksessa he ovat perusopetuslain ja vallitsevien opetussuunnitelmien alaisia. Valmistava opetus on vapaaehtoista.

Kiteen kouluverkkopäätöksen valmistelussa on huomioitu valmistavien opetuksen oppilaiden tarpeet ja lukumäärät. Kouluverkkosuunnitelmissa on myös tehty laskelmia mahdollisista tulevista perusopetuksen oppilasmääristä valmistavan opetuksen oppilaiden siirtyessä perusopetukseen. Kesälahden koulun valmistavan opetuksen oppilaista lähes kaikki ovat saapuneet Kesälahdelle kevään tai syksyn 2022 aikana. Suurin osa heistä tulee siirtymään perusopetukseen kuluvan lukuvuoden 2023-2024 aikana. Erilaisia malleja oppilasmääristä laskettaessa valmistavan opetuksen oppilaiden määrän ei arvioida lisäävän Kesälahden koulun vuosiluokkien 7-9 oppilasmäärää yli valtuuston päätöksessä asetetun 45 oppilaan rajan.

Kaupunki päättää sille kuuluvan itsehallinnon nojalla palveluverkoistaan. Tähän päätösvaltaan kuuluu myös sen arvioiminen, onko tehtävä ratkaisu kunnan asukkaiden edun mukainen. Päätökset tehdään aina tietoon ja valmisteluun pohjautuen ja kaupunkilaisten etu edellä. Se, onko tehdyllä päätöksellä

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

todellisuudessa saatavissa esimerkiksi tavoitellun suuruisia säästöjä, koskee päätöksen tarkoituksenmukaisuutta ja hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu tutkia kunnan päätöksien tarkoituksenmukaisuutta. Kaikki valituksessa esitetyt mahdolliset tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat tulee siten jättää kokonaan huomiotta.

Yhteenveto:

Kiteen kaupunginhallitus katsoo yllä mainittuihin seikkoihin perustuen, että valittajien kunnallisvalitus tulee ensisijaisesti jättää tutkimatta ja mikäli hallinto-oikeus päättää tutkia valituksen, valittajan kaikki vaatimukset tulee hylätä. Lisäksi Kiteen kaupunginhallitus katsoo, että valituksessa vaaditulle täytäntöönpanokiellolle ei ole perusteita.

Kiteen kaupunginvaltuuston päätös 18.12.2023 § 51 ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen, eikä tehdyn päätöksen kumoamiseen valituksen perusteella ole aihetta.

Liitteet:

1. Pöytäkirjaote § 51 Kiteen kaupunginvaltuuston kokouksesta 18.12.2023
2. Äänestyspöytäkirjat kouluverkkoselvityksestä kaupunginvaltuuston kokouksesta 18.12.2023
3. Pöytäkirjanote § 13 Kiteen kaupunginvaltuuston kokouksesta 7.4.2021
4. Pöytäkirjanote § 265 Kiteen kaupunginhallituksen kokouksesta 23.10.2023
5. Pöytäkirjanote § 6 Kiteen kaupunginhallituksen kokouksesta 15.1.2024
6. Kiteen kaupungin hallintosääntö 28.9.2023
7. Lehti-ilmoitus kouluverkkoselvityksen kuulemistilaisuuksista Koti-Karjalassa 6.9.2023 ja Puruvesi lehdessä 7.9.2023
8. Rehtoreille lähetetty sähköpostiviesti, joka välitetty edelleen huoltajille Wilma viestinä 6.9.2023
9. Kouluverkkoselvityksen kuulemistilaisuuksista julkaistu ilmoitus Kiteen kaupungin kotisivuilla 6.9.2023
10. Yhteistyötahoille lähetetty lausuntopyyntö kouluverkkoselvityksestä 7.9.2023
11. Oppilaskuntien ohjaaville opettajille lähetetty lausuntopyyntö kouluverkkoselvityksestä 17.9.2023
12. Muistio kuulemistilaisuudesta Kesälahden koululla 19.9.2023
13. Kesälahden kuulemistilaisuuden osallistujaluettelo 19.9.2023
14. Muistio kuulemistilaisuudesta Kiteen Ilmarisessa 20.9.2023

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

15. Kiteen kuulemistilaisuuden osallistujaluettelo 20.9.2023
16. Kuulemistilaisuuksien diaesitys kouluverkkoselvityksestä 19.-20.9.2023
17. Puruvesi-lehden julkaisema artikkeli 21.9.2023
18. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Mannerheimin Lastensuojeluliiton Kesälahden paikallisyhdistys ry 19.9.2023
19. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Kesla Oyj 19.9.2023
20. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Kesälahden yrittäjät Ry 20.9.2023
21. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Astikkalan Marjatila Oy 23.9.2023
22. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Kiteen varhaiskasvatus 25.9.2023
23. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Kesälahden koulun vanhempainyhdistys ry 25.9.2023
24. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Mannerheimin Lastensuojeluliiton Kiteen paikallisyhdistys ry 26.9.2023
25. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Kiteen Arppen yläkoulun oppilaskunnan hallitus 26.9.2023
26. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Kiteen Arppen koulun 1.-6.luokkien oppilaskunnan hallitus 26.9.2023
27. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Pro Kesälahti ry 27.9.2023
28. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Siun Soten lapsiperheiden palvelut & koulu- ja opiskeluterveydenhuolto 27.9.2023
29. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Hutsin koulun henkilökunta 27.9.2023
30. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Hutsin koulun oppilaskunnan hallitus 27.9.2023
31. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Puhoksen kehittämissyhdystys ry 29.9.2023
32. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Kesälahden koulun oppilaskunta 29.9.2023
33. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Kiteen Vanhempainyhdistys ry 1.10.2023
34. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Aleks Lampinen 19.9.2023
35. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Marita Lehikoinen 20.9.2023 ja 24.9.2023
36. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Mikko Pöllänen 25.9.2023
37. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Satu Astikainen 26.9.2023
38. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Paula Lemmetyinen 27.9.2023
39. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Sari Korjus-Kiviaho 29.9.2023
40. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Sonja Rouvinen 29.9.2023
41. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Marjut Muukkonen 29.9.2023
42. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Tiina Eskelinen 29.9.2023
43. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Miika Kräkin 29.9.2023
44. Lausunto kouluverkkoselvitykseen - Matti Ahtiainen 29.9.2023
45. Muistio liitteineen sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan iltakoulusta 3.10.2023
46. Kiteen kaupungin koulukuljetusopas 1.8.2022
47. Kouluverkkoselvityksen lapsivaikutusten arviointi 15.11.2023
48. Diaesitys kouluverkkoselvityksestä kaupunginvaltuustolle iltakoulussa 30.10.2023

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

11.3.2024

49. Diaesitys kouluverkkoselvityksestä kaupunginvaltuustolle kokouksessa
18.12.2023

Kiteellä 11.3.2024

Kiteen kaupunki, Kiteen kaupunginhallitus

K I T E E

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus